

Két ének – egy szöveg

Időpont: Húsvét utáni 4. vasárnap – 1954. május 16.

Alapige: Jel 15,3-4

„És énekelik vala Mózesnek, az Isten szolgájának énekét, és a Báránynak énekét, ezt mondván: Nagyok és csodálatosak a te dolgaid, mindenható Úr Isten; igazságosak és igazak a te útaid, óh szentek Királya! Ki ne félne téged, Uram! és ki ne dicsőítene a te nevedet? mert csak egyedül vagy szent. Mert eljönnek mind a pogányok, és lehajolnak előtted; mert a te ítéleteid nyilvánvalókká lettek.”

Két énekről szól a felolvasott ige: Mózes énekéről és a Bárány énekéről. Mindkettő tengerparton hangzik el. A Mózesé az Egyiptom földjét a pusztá birodalmától elválasztó tenger partján, a Bárányé az üvegtenger partján.

Mindkét tenger Isten ítéletét hirdeti. Mikor Mózes visszanéz a tengerre, az összecsapódó hullámokban szekerek, lovasok forognak és fuldokolnak. Egy hadsereg pusztult el a tengerben az utolsó szálig. A tenger partjára holttesteket sodor az ár. Egy nép színe-virága hever a hullámsírbán.

A másik tengerről azt írja a Jelenések könyvének látnok, hogy olyan, mint az üvegtenger, tűzzel elegyítve. Hatalmas nagy óceán, mely fenéig átlátszó, s benne, mint tükörben, izzik valami rettenetes tűz, mely kitörni készül, hogy felgyújtsa a világot. Mózes éneke egy végrehajtott ítélet után, a Bárány éneke egy végrehajtható ítélet előtt zendül meg az ajkon.

Mind a két ének a megváltottak éneke. Mózes énekében a rabságból és a földi haláltól megszabadult nép szíve dobog, a Bárány énekében az örök haláltól megváltottak zengik a dicséretet.

A két ének között évezredek vannak, de mind a kettő diadalmi ének. Két ének – de egy szöveg.

Négy sorból áll a szövege.

Az első sor így hangzik: *„Nagyok és csodálatosak a te dolgaid, mindenható Úr Isten...”* Isten felségéről szól ez a sor.

Nagy az Isten. Milyen parányi vagyok mellette én, az ember! A zsoltáráróval kell szólnom: *„Micsoda az ember (...), hogy megemlékezel róla? és az embernek fia, hogy gondod van reá?”* Egyszerűen nincs arány, amellyel ki lehetne fejezni, hogy Isten mennyivel nagyobb, mint én. Tudós csillagászok kiszámíthatják, hogy valamelyik égi bolygó mennyivel nagyobb vagy kisebb, mint a Föld, de nincs az a tudós teológus, aki ki tudná számítani, hogy mennyivel nagyobb Isten, mint az ember. Ha megállunk egy égbe nyúló, hatalmas torony tövében, s felnézünk a csúcsára, szédülés fog el, oly törpének érezzük magunkat. Ha egy sziklaóriás csúcsáról szertenézünk, s kibontakozik előttünk a nagy látóhatár, egyszerre olyan porszemnek érezzük magunkat e világhoz képest. Pedig ez az aránykülönbség mind semmi ahhoz képest, ha egyszer az ember megáll a nagy Isten előtt.

Csodálatos az Isten – zengi az ének. Gyarló emberi értelmünk számára felfoghatatlan. Útjai és gondolatai olyan magasan vannak a mieink fölött, mint amennyivel magasabb az ég a földnél. Kikutathatatlan és kikövetkeztethetetlen titokzatos fenség. Csak tágra nyílt gyermekszemmel nézhetek reá, és csodálhatom őt, kinek egyedül van joga így szólni: Hódolat illet engem, és nem bírálát.

Mindenható az Isten – zengi tovább az ének. Ronthat, teremthet száz világot. Teremtményének nincs joga számon kérni tőle, miért teremtette, miért teremtette olyannak, mint amilyen, és miért teremtette arra, amire teremtette.

Felséges az Isten. Ő az egészen más. Tudatában vagy-e ennek, te parányi emberke, ki a mesebeli béka módjára ökörré szeretnéd felfújni magad nagyzási mániádban? Hogy csak egyet említsek: ha tudatában volnál, nem mernél Istenről kicsinyítő képzővel beszélni. Hogyan mered ajkadra venni a nagy és felséges Isten nevét így: Istenke, Jézuska? Nem mentség erre az, hogy az ember azt, akit szeret, kicsinyítő képzővel szólítja meg, például: Erzsike, Palika. Így szólni Istenről, nem felel meg sem az igazságnak, sem a tiszteletnek.

A második sora az ének szövegének így hangzik: „...igazságosak és igazak a te útaid, óh szentek Királya!” Isten igazságáról szól ez az éneksor.

Istennek mindig igaza van. Szavaiban és cselekedeteiben is, tehát az ember iránt való egész magatartásában, vagy amint az ige mondja: utában. Igaza van, amikor szid. Nem a szenvedély beszél belőle ilyenkor, hanem a bűneim látása. Igaza van akkor is, amikor dicsér. Nem hízeleg, nem a biztatás pedagógiája dolgozik benne, hanem az öröm a megtérésem fölött.

De igazságos-e az ítéleteiben? Osztó igazsága helyeselhető-e? Ezen a vonalon van Isten ellen a legtöbb lázadás. Még Isten népe is szenved ez alatt a kérdés alatt. Ezzel vívódik kínjai között Jób. Az Ótestamentum kegyesei ezzel birkóznak, mikor azon töprengenek, hogy miért van a gonoszoknak jó szerencsájük, az igazaknak pedig balsorsuk. A történelem rejtélyei könnyen válnak Isten elleni vádakká. Csak aki a Bárány énekét zengi, az tudja énekelni: „...igazságosak és igazak a te útaid...” Jézus Krisztus, mint Istennek Báránya, ugyanis két dolgot tesz előttünk nyilvánvalóvá. Az egyik az, hogy az egész világtörténelem üdvtörténet. Minden, ami történik, illetve nem történik, azért történik vagy nem történik, hogy mi üdvösségre jussunk. A történelemnek ez az értelme értelmünk számára nem mindig azonnal világos, de utóbb, visszafelé nézve mindig mindent megmagyaráz.

A másik, amit világossá tesz előttünk Jézus, mint Istennek Báránya, az, hogy üdvösségünknek útja Krisztus halála. Isten úgy szerzett elégtételt szentségének, bűnt büntető igazságának, hogy Fiában önmagára vette az ember bűneinek büntetését. Ezért válik a kereszten nyilvánvalóvá, hogy Isten utai igazságosak és igazak. Ezért magasztalja a Bárány éneke Istent.

Tudod-e magasztalni Istent a tövises útért is?

Az ének szövegének harmadik sora így hangzik: „*Ki ne félne téged, Uram! és ki ne dicsőítené a te nevedet? mert csak egyedül vagy szent.*” Istennek szerelméről szól ez az éneksor.

Látszólag két egymást kizáró megállapítást tesz ez az éneksor Istenről. Azt állítja, hogy Isten félelmetes és dicsőséges. Ha meggondoljuk, hogy Isten dicsőítése a Szentírásban nem csupán Isten magasabbrendűségének, uralmának, fenségének elismerése és előtte való hódolat, hanem a túlradó szívnek az a kicsordulása, mely nem tud megelégedni Isten konkrét ajándékainak megköszönésével, hanem beszél róla, magasztalja őt, mert nem az ajándékot szereti, hanem az ajándékozó Istent magát, akkor világosan látjuk, hogy Isten dicsérete az Isten iránt való szeretetnek a vallomása. Ennek az éneksornak a tartalmát tehát így is megfogalmazhatjuk: Isten félelmetes és szeretetre méltó.

Látszólag egymásnak ellentmondó vonások ezek Isten orcáján, mert vagy félelmetes Isten, s akkor nem tudjuk őt szeretni, vagy tele van a szívünk Isten szeretetével, akkor meg nem félünk tőle. Nem lehet ezt az ellentétet feloldani azzal, hogy azt mondjuk: az egyik az Ótestamentum Istene, a másik az Újtestamentumé. Már az Ótestamentum beszél arról, hogy Isten félelmetes, mert megbünteti az atyák vétkeit az utánuk következő nemzedékben harmad- és negyedikiglen, de rögtön utána beszél arról is, hogy ugyanez az Isten csodálatosan tud szeretni, megáldja ezerízíglén azokat, akik szeretik őt.

Az Újtestamentum is beszél Isten haragjáról. Az a fejezet, melyből szentleckénk való, beszél hét angyalról, akiknek kezében Isten haragjának pohara van, amelyből ha egy csöpp le hull a földre, ott rögtön tűz, vér, nyomorúság támad. De ugyanez a fejezet beszél Isten Bárányáról is, kiből megjelent Isten üdvözítő kegyelme. Nincs teljes istenképe annak, kinek Istene csak félelmetes, vagy csak dicséretes. A kijelentés Istene egyszerre félelmetes és szeretetre méltó. Egyszerre lehet remegni előtte, s ujjongó hárfával dicsérni őt.

Látod-e Isten orcáján mind a két vonást, és látod-e egyszerre mind a kettőt?

Az ének szövegének utolsó sora így zeng: „*Mert eljőnek mind a pogányok, és lehajolnak előtted; mert a te ítéleteid nyilvánvalókká lettek.*” Ez ebben az énekben Isten győzelmi himnusza.

Isten előtt egyszer mindenki térdre kényszerül. Egyiket a kegyelme kényszeríti térdre. Összeroskad Isten jósága előtt, mint Péter a nagy halfogás után Jézus előtt, mert nem bírja megérteni és elhordozni az Úr csodálatos kegyelmét. A másikat Isten ítélete kényszeríti térdre, mikor az nyilvánvalóvá lesz.

Téged térdre kényszerített-e már Isten? Ha igen, kegyelmével-e, vagy ítéletével? S ha még nem kényszerültél térdre, mivel fog térdre kényszeríteni? Rajtad fordul meg, hogy kegyelmével-e, vagy ítéletével.

Két ének – egy szöveg. Az egyik itt hangzik már e földön, a másik ott zeng a mennyben. Zeng-e egyáltalában a te ajkadon Isten dicsőítésének éneke? Vagy talán egész keresztyéniséged nem más, mint józan, logikusan felépített, de színtelen keresztyén világnézet, avagy talán a hétköznapi szürke erkölcsstana? Ha ezeken túlmenően is jelent valamit számodra Isten, nem kolduskeresztyéniség-e a hozzá való viszonyod? A koldus szótárában csak két szó van: kérem... köszönöm... Imádságaidban nem ez a két szó váltakozik-e csupán? Kéred, ami földi életedhez szükséges, s megköszönöd, amit kapsz. De hol van mindentől az Isten szerelmével teli szív túlsordulása a dicsőítő énekben? Vagy talán olyan természetes néked a kegyelem, s oly megszokottá vált az, hogy a kegyelem ára Isten Fiának véres holtteste a kereszten, hogy mindez nem indít téged mély megrendülésre? Kapcsolódj be a himnusz éneklők sorába, s tanulgasd már e földön Mózes és a Bárány énekét! Mózes éneke el-elhalkuló ének. Egykor Mózes éneke után három nap múlva a nép már zúgolódott Isten ellen és Mózes ellen, mert elfogyott az ivóvíz. Ilyen időszakai gejjír-e a megváltottak éneke ajkadon, vagy olyan állandó, mint a Bárány éneke a mennyben? Ámen.